

Regeringens proposition

1986/87:71

om vissa aktiefrågor för SSAB Svenskt Stål
AB, m.m.

Prop.
1986/87:71

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i
bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 11 december 1986.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Thage G Peterson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att Gränges AB:s 25-procentiga aktieinnehav i
SSAB Svenskt Stål AB (SSAB) inlöses av staten för 600 milj. kr.

I propositionen föreslås vidare att staten överlåter 33,3% av aktierna i
SSAB till sex institutionella investerare.

Slutligen tas i propositionen upp vissa anslagsfrågor i anledning av
statens inlösen av aktierna från Gränges AB samt föreslås att regeringen
får besluta i vissa aktiefrågor vad gäller SSAB Svenskt Stål AB.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 11 december 1986

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Feldt, Sigurdson, Gustafsson, Hjelm-Wallén, Peterson, S. Andersson, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Wickbom, Johansson, Hultström, G. Andersson

Föredragande: statsrådet Peterson

Proposition om vissa aktiefrågor för SSAB Svenskt Stål AB, m. m.

1 Inledning

SSAB Svenskt Stål AB (SSAB) ägs till 75% av staten och till 25% av Gränges AB (Gränges).

Riksdagen har vid flera tillfällen sedan år 1977 behandlat frågor som berör SSAB (prop. 1977/78:87, NU 45, rskr. 198, prop. 1978/79:100 bil. 17, s. 211-212, prop. 1978/79:126, NU 43, rskr. 369, prop. 1979/80:100 bil. 17, s. 328, NU 51, rskr. 323, prop. 1980/81:67, NU 51, rskr. 266, prop. 1980/81:100 bil. 17, s. 159, NU 51, rskr. 266, prop. 1981/82:56, NU 13, rskr. 82 och prop. 1982/83:68, NU 25, rskr. 181).

Riksdagen beslöt år 1981 att godkänna ett avtal om kapitaltillskott till SSAB som bl. a. innebär att Gränges har rätt att få sina aktier inlösta av staten för 875 milj. kr. år 1991. Staten skall då även, om Gränges så begär, överta hela eller delar av Gränges lånefordran på SSAB till nominellt belopp jämte upplupen ränta (prop. 1981/82:56, NU 13, rskr. 82).

SSAB har i skrivelse den 3 december 1986 redovisat den ekonomiska situationen i bolaget.

Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB) har i skrivelse den 27 november 1986 informerat om att företaget erbjudit sig att teckna ett konvertibelt lån i SSAB.

2 Presentation av SSAB Svenskt Stål AB, m. m.

2.1 Stålmarknaden

År 1985 producerade världens stålindustri 718 milj. ton råstål. Härav svarade länderna inom EG för 120 milj. ton, Japan för 105 milj. ton och Förenta staterna för 79 milj. ton. Av en rapport från International Iron and Steel Institute publicerad hösten 1986 framgår att stålindustrin i Västeuropa och Nordamerika har reducerat sin kapacitet avsevärt under senare år. I Förenta staterna har stålbranschens kapacitet minskat under den senaste

femårsperioden med 20% och minskningen av kapaciteten i branschen väntas fortsätta. Motsvarande siffra för staterna inom EG är 13%. Inom EG har stålindustrin under den senaste tioårsperioden minskat antalet anställda med 370 000. Såväl inom EG som i Österrike pågår minskning av produktionskapaciteten. Jämsides med denna reduktion sker en betydande kapacitetsexpansion i flera andra länder som t.ex. Republiken Korea och Brasilien, vilket leder till att totalkapaciteten i världen inte minskar.

År 1985 uppgick konsumtionen av råstål i världen till 723 miljoner ton. Härav svarade Nordamerika för 122 miljoner ton, EG för 94 miljoner ton och Japan för 74 miljoner ton. Stålkonsumtionen i västvärlden beräknas minska år 1986 med ca 3%. Utvecklingen skiljer sig dock åt mellan olika länder. I Förenta staterna bedöms minskningen bli kraftig beroende på mindre energiinvesteringar, medan en ökning av konsumtionen väntas inom EG till följd av en god investeringskonjunktur. På längre sikt torde dock konsumtionen av stål minska såväl i Nordamerika som i Europa.

Sammantaget innebär detta en fortsatt obalans mellan produktionskapacitet och stålefterfrågan i världen.

I Sverige bedöms stålkonsumtionen under år 1986 minska jämfört med år 1985. Under året har importen av stål till Sverige ökat, vilket lett till att marknadsandelarna på hemmamarknaden minskat för de svenska stålverken.

Priserna på stålprodukter i Europa har under hösten 1986 för flertalet produkter sjunkit kraftigt. Detta beror delvis på minskad stålimport till Förenta staterna varigenom de stålkvantiteter som tidigare var avsedda för Förenta staterna i stället har avsatts på Europamarknaden med lägre priser som följd.

2.2 SSAB:s verksamhet

SSAB bildades år 1978. De tre tidigare delvis konkurrerande verken i Domnarvet, Oxelösund och Luleå sammanfördes i SSAB-koncernen tillsammans med de mellansvenska järnmalmgruvorna och järnvägen TGOJ. Syftet med bolagsbildningen var att skapa ett konkurrenskraftigt och lönsamt handelsstålföretag.

Under rekonstruktionsperioden 1978–1982 investerades ca 3 miljarder kronor i syfte att dels bredda produktsortimentet, dels uppnå kostnadsreduktioner, bl. a. genom att koncentrera tillverkningen till färre enheter och införa effektivare och kvalitetshöjande teknik.

SSAB är organiserat i divisioner med ett delegerat resultatansvar där produktområdena omfattar råvaror och stålproduktion, valsade produkter, vidareförädling samt grossistverksamhet.

I Oxelösund finns masugnar, koksverk, stålverk och valsverk. Masugnarna förses med malm från SSAB:s egna gruvor. Oxelösunds tillverkning består av grovplåt och stålämnen.

Vid verket i Luleå finns masugnar, koksverk, stålverk och valsverk. Masugnarna förses med malm från LKAB. I Luleå tillverkas balk, stångstål, profiler och stålämnen.

Vid anläggningarna i Domnarvet, Borlänge, som har elektrostålugnar

och valsverk, tillverkas huvudsakligen tunnplåt, men även armeringsstål, valstråd och räls. Drygt 70% av stålämnen som ingår i tunnplåtstillverkningen kommer från de metallurgiska enheterna i Luleå och Oxelösund. Resterande del tas fram genom verkets egen skrotsmältning.

I SSAB:s valsverk tillverkades år 1985 bl.a. 470000 ton grovplåt, 1,1 miljoner ton tunnplåt och 500000 ton långa produkter.

Av koncernens totala omsättning, som uppgick till 12,9 miljarder kronor år 1985, svarade exporten för 41%.

Grängesbergs och Dannemora gruvor producerar järnmalm; under år 1985 totalt något över 3 miljoner ton. Omkring en tredjedel levereras till de egna masugnarna i Oxelösund, medan resten exporteras.

Två av SSAB:s dotterbolag, Dobel AB och Plannja AB, vidareförädlar tunnplåt till produkter för verkstads- och byggnadsindustrin.

En stor del av SSAB-koncernens produkter marknadsförs och distribueras genom stålgrossisterna Tibnor AB och Dickson Förvaltnings AB, som båda är dotterbolag till SSAB.

År 1985 var antalet anställda i SSAB 14865 personer, varav 594 sysselsätts i utlandet. Företagen driver verksamhet i 29 kommuner. De flesta anställda finns i Borlänge kommun (4293 personer), i Luleå kommun (3931 personer) och i Oxelösunds kommun (2855 personer).

2.3 SSAB:s ekonomiska situation

Under senare år har arbetet inom SSAB inriktats på att effektivisera verksamheten och exploatera de stora investeringar som gjordes under rekonstruktionsfasen. Bl. a. har de för stål rörelsen betydelsefulla faktorerna utbyte, produktivitet och energiåtgång ytterligare förbättrats.

SSAB:s strategi har varit att åstadkomma en kostnadseffektiv tillverkning genom ett högt kapacitetsutnyttjande i processleden, dvs. i stålverken och koksverken. Detta har uppnåtts dels genom en kraftig expansion av tunnplåtstillverkningen i Domnarvets där stora investeringar gjordes under rekonstruktionsperioden, dels genom en omfattande försäljning av stålämnen vilka inte vidareförädlas inom SSAB. År 1985 såldes en fjärdedel av ämnesproduktionen externt, huvudsakligen på export.

Den ekonomiska utvecklingen för SSAB framgår av följande sammanställning (milj. kr.)

	1983	1984	1985	1986 prognos
Omsättning	10435	11960	12931	13900
Resultat efter finansiella in- täkter och kost- nader	303	565	205	400
Balansom- slutning	10285	11201	11634	12200
Avkastning på arbetande till- gångar (%)	9	12	8	9
Avkastning på justerat eget kapital efter schablonskatt (%)	4	7	3	4
Investeringar	316	533	557	500

SSAB-koncernens resultat efter finansnetto uppgick till 197 milj. kr. för de första åtta månaderna 1986. För helåret 1986 bedöms resultatet i stort sett fördubblas jämfört med föregående år. Koncernens likviditet är god och uppgick per den 31 augusti till 2262 milj. kr.

Den rekonstruktionsperiod som SSAB genomgick under åren 1978–1982 och det effektiviseringsarbete som pågått därefter har inom flera produktionsavsnitt gjort SSAB mera kostnadseffektivt än de europeiska konkurrenterna. Trots detta är företagets vinstnivå otillräcklig för att säkra en långsiktigt positiv utveckling av företaget. SSAB:s försprång kan dessutom snabbt vara inhämtat av konkurrenterna. Strukturproblemen för handelsstålindustrin i Europa och Förenta staterna är fortfarande stora, men program pågår i många länder för att stärka den inhemska industrin. Som jag tidigare nämnt kan vi förvänta en fortsatt hård stålmarknad i världen. För att möta denna utveckling är det därför enligt min mening nödvändigt att struktureringen och effektiviseringen inom SSAB fortsätter, genom att förlustkällor elimineras samtidigt som lönsamma investeringar genomförs.

Ytterligare information ang. SSAB:s ekonomiska situation kommer att lämnas direkt till riksdagens näringsutskott.

3 Ägarsituationen i SSAB

Det nämnda avtalet mellan staten och Gränges medför en rätt för Gränges att i januari 1991 få sina aktier i SSAB inlösta av staten till ett bestämt belopp, oavsett företagets resultatutveckling och därmed vad aktierna vid denna tidpunkt har för faktiskt värde. Företrädare för Gränges har under hand informerat staten om att denna rätt kommer att utnyttjas. Detta medför att staten vid årsskiftet 1990/91 skulle vara ensam ägare till SSAB.

Gränges äger rätt att – under förutsättning att SSAB inte dessförinnan försatts i konkurs eller SSAB beslutat att upplösa bolagets tillgångar – få sina aktier i SSAB inlösta av staten den 2 januari 1991 för ett belopp av 875 milj. kr. Beloppet baserades bl.a. på att Gränges i december år 1981 betalade 375 milj. kr. för en fjärdedel av en nyemission i SSAB. 375 milj. kr. uppräknat med en räntefaktor om ca 10% per år motsvarar 875 milj. kr. efter nio år.

Förutsättningarna för statens resp. Gränges ägande är markant olika. För statens del är det ekonomiska utfallet av delägandet i SSAB helt beroende av hur bolaget utvecklas ekonomiskt. Statens ägarsituation i SSAB motsvarar därmed den som ägare till industriföretag normalt har. Statens intresse är sålunda att företaget långsiktigt skall ge tillräcklig avkastning för att dels kunna generera erforderliga medel för investeringar, dels kunna ge rimlig avkastning på det egna kapitalet. Gränges har däremot en ägarsituation som är unik i svenskt näringsliv och kan i ekonomiska termer snarare betraktas som långgivare än som ägare. Detta är en obalans mellan bolagets ägare vilken är olämplig och bör avskaffas. Jag anser därför att Gränges aktier i SSAB redan nu bör lösas in av staten i stället för år 1991.

Samtidigt är det angeläget med ett bredare ägande i SSAB. Staten bör därför enligt min mening inte heller fortsättningsvis ensam äga aktier i företaget. Nya delägare, men då med samma risktagande som staten, bör i stället komma in i bolaget. Ett tungt vägande skäl härför är som redan framgått att få en riskspridning från statens utgångspunkt. Ett breddat ägande understryker också att SSAB arbetar på affärsmässiga villkor, ett förhållande som är viktigt för att inte försvåra SSAB:s exportmöjligheter.

4 Avtal om överlåtelse av aktier i SSAB, m. m.

Av skäl som jag nyss har redovisat finner jag det ändamålsenligt att staten redan nu löser in Gränges aktier i SSAB. Företrädare för industridepartementet har med företrädare för Gränges moderbolag, Electrolux AB, fört förhandlingar om sådan förtida inlösen. Överläggningarna resulterade i ett avtal, vilket bör fogas till protokollet i detta regeringsärende som *bilaga 1*. Avtalet är villkorat av riksdagens godkännande. Innehållet i avtalet är i huvudsak följande.

Staten förvärvar Gränges aktier i SSAB för 600 milj. kr. per den 31 december 1986. Beloppet motsvarar 875 milj. kr. diskonterat från år 1991 med en räntefaktor om ca 10% per år. För tiden från den 1 januari 1987 till faktisk betalningstidpunkt för aktierna skall staten erlægga en ränta om 10%, vilket kan beräknas medföra en kostnad av 15 milj. kr. Vidare skall Gränges erhålla ett belopp av 9375000 kr. som ersättning för att Gränges avstår från sin rätt till utdelning från SSAB för år 1986. Detta skall ske genom att staten till Gränges avstår från utdelning på sina aktier i SSAB för verksamhetsåret 1986 med motsvarande belopp.

Beträffande Gränges lån till SSAB har överenskommits att SSAB löser lånet den 1 september 1987 eller att staten samma dag övertar Gränges fordran för nominellt belopp jämte upplupen ränta.

Avtalet är för sin giltighet beroende av att staten träffar överenskomelse om överlåtelse av en tredjedel av samtliga aktier i SSAB. Vid inlösen av Gränges aktier i SSAB kommer avtalet mellan staten och Gränges av den 1 oktober 1981 att upphöra.

I lagen (1983:1053) om värdepappersskatt har staten som köpare eller säljare av aktier inte undantagits från skyldighet att erlægga sådan skatt. Detta medför att vid inlösen av Gränges aktier i SSAB 1% av köpeskillingen, dvs. 6 milj. kr. skall erläggas i värdepappersskatt.

Jag förordar att följande anslag, vilka inte finns upptagna i statsbudgeten för budgetåret 1986/87 tas upp på tillägsbudget II till statsbudgeten för innevarande år:

- ett reservationsanslag av 600 milj. kr. för Inlösen av aktier i SSAB Svenskt Stål AB från Gränges AB,
- ett förslagsanslag av 15 milj. kr. för Ränta på köpeskillning till Gränges AB,
- ett reservationsanslag av 6 milj. kr. för Värdepappersskatt vid köp av aktier i SSAB Svenskt Stål AB.

Jag förordar att regeringen inhämtar riksdagens godkännande av avtalet

om förvärv av Gränges aktier i SSAB i vad avser övriga ekonomiska förpliktelser för staten.

För att, av skäl som jag tidigare har nämnt, bredda ägarbasen i SSAB har företrädare för industridepartementet förhandlat med sex institutionella placerare. Dessa är: Allmänna Pensionsfonden, Fjärde fondstyrelsen; Försäkringsbolaget SPP; Arbetsmarknadsförsäkringar, Pensionsförsäkringsaktiebolag; Stockholms Enskilda Banks Pensionsstiftelse i Skandinaviska Enskilda Banken; Skandinaviska Bankens Pensionsstiftelse i Skandinaviska Enskilda Banken och Försäkringsaktiebolaget Skandia.

Avtal har träffats som innebär att de sex tillsammans förvärvar 33,3% av samtliga aktier i SSAB. Eftersom försäkringsbolag inte får äga mer än 5% av röstvärdet i ett aktiebolag kommer vissa av de förvärvade aktierna att åsättas ett lägre röstvärde. Avtalen, som är villkorade av att riksdagen fattar erforderliga beslut, bör fogas till protokollet i detta regeringsärende som *bilaga 2*.

Avtalen innebär i huvudsak följande. Priset för aktierna är 460 milj. kr. Det överenskomna priset på aktierna understiger det nominella värdet. Med hänsyn till resultatutveckling och den risk som ligger i ett engagemang i SSAB, ett företag som arbetar på en marknad med stor överkapacitet, pressade priser och vissa handelshinder, anser jag dock att priset är marknadsmässigt. Priset för aktierna motsvarar ett s.k. P/E-tal på 7, vilket får anses vara normalt för ett företag med denna riskprofil.

De framtida ägarna till SSAB är överens om att vissa viktiga beslut som fattas på bolagsstämma skall kräva enighet mellan parterna. Detta gäller bl.a. ändring av bolagsordning och val av styrelse. Parterna är också överens om att företaget skall drivas utifrån affärsmässiga principer och att parterna gemensamt skall äga företaget fram till den tidpunkt då det med hänsyn till SSAB:s ekonomiska ställning och övriga förhållanden är möjligt att notera företagets aktier på Stockholms fondbörs.

En framtida notering av aktierna på Stockholms fondbörs bör ge SSAB vidgade möjligheter att få tillgång till nytt kapital. Det ger också SSAB bättre förutsättningar att medverka i strukturförändringar inom branschen liksom att i övrigt utveckla företaget bl.a. genom att man kan använda egna aktier som betalningsmedel vid förvärv. Det skall understrykas att en börsintroduktion i sig inte alls påverkar statens ägarandel i bolaget.

Parterna skall som ägare av SSAB vara likvärdiga när det gäller att bära risker och att tillgodogöra sig bolagets resultat. För att säkra att minoritetsdelägarnas intressen inte åsidosätts under perioden fram till dess börsintroduktion kan ske har dock staten förbundit sig att om staten genom att utnyttja sin ägarmajoritet skulle bryta mot upprättade avtal och om rättelse inte sker samt om de negativa konsekvenserna för minoritetsdelägarna inte är ringa så kan de senare kräva att staten återköper de nya ägarnas aktier till aktiernas verkliga värde, dock lägst förvärvspriset ökat med viss ränta.

Eftersom de nya ägarna avser att placera pensionsmedel i för närvarande inte noterade aktier krävs att det inom en rimlig tid skapas en marknad

för aktierna. Detta förutsatts som redan nämnts, ske genom en börsintroduktion. Om det emellertid inte skulle vara möjligt att av ekonomiska skäl notera SSAB:s aktier på Stockholms fondbörs senast vid utgången av år 1993 skall staten då skapa en sådan marknad genom att om någon minoritetsdelägare så önskar anvisa köpare eller själv köpa delägarernas aktier i företaget. Priset på aktierna skall vara det verkliga värdet vid den tidpunkt då köpet i fråga sker. Respektive delägare bär sålunda fullt ut den ekonomiska risken i sitt engagemang.

Vidare har staten garanterat de nya delägarna i SSAB att få viss tilldelning av aktier om det nu av staten helägda Procordia AB kommer att rikta en nyemission till andra än staten och därmed sprida ägandet i detta bolag. Sådant köp skall ske på de marknadsvillkor som då gäller.

Jag förordar att regeringen inhämtar riksdagens godkännande av avtalen om överlåtelse av aktier i SSAB i vad avser överlåtelse av aktier och ekonomiska förpliktelser för staten.

SSAB köper ca en tredjedel av Malmbergsgruvans produktion, vilket gör SSAB till LKAB:s största kund. Det är därför viktigt för LKAB att SSAB har goda utvecklingsmöjligheter. LKAB har som en del av sin affärsstrategi att kunna gå in som minoritetsdelägare hos stora kunder. Styrelsen i LKAB har därför beslutat att erbjuda SSAB ett tioårigt lån på 700 milj. kr. som vid en senare tidpunkt, dock tidigast år 1992, kan konverteras till aktier i SSAB. Villkoren för lånet skall vara marknadsmässiga och fastställas efter förhandling mellan företagen. Det är därför inte nu möjligt att ange t.ex. hur stor ägarandel LKAB skulle få i SSAB vid en framtida konvertering.

Jag ser positivt på LKAB:s erbjudande, eftersom det enligt min uppfattning är ett väsentligt intresse för LKAB att SSAB kan utvecklas på ett sådant sätt att SSAB:s förbrukning av järnmalm kan stabiliseras eller öka.

För ägaren/staten innebär ett sådant beslut inte något ökat ekonomiskt engagemang, men däremot att statens andel av aktiekapitalet i SSAB kan komma att förändras i framtiden. Frågan om att ge ut konvertibla skuldebrev har tidigare inte varit aktuell i företag som är direktägda av staten. Det är enligt min mening väsentligt att SSAB ges möjlighet att nu och i framtiden utfärda konvertibla skuldebrev och därmed även på detta sätt kunna attrahera för sin utveckling nödvändigt kapital.

Likaså är det väsentligt att staten såsom professionell ägare kan medverka till att öka det egna kapitalet i SSAB även genom riktade nyemissioner, t.ex. i samband med förvärv. Sådana beslut kan behöva fattas snabbt. Beslut fattas av bolagsstämman. Efter nu ifrågasatt förvärv och överlåtelse kommer statens andel av aktiekapitalet i SSAB att uppgå till 66,7%. Av skäl, som jag nyss anfört, bör regeringen i fortsättningen vara obunden att såsom ägare i SSAB medverka till beslut om att ge ut konvertibla skuldebrev eller riktade nyemissioner som medför att statens ägarandel av SSAB minskas.

Regeringen bör dock inte utan riksdagens godkännande kunna medverka till att statens andel blir mindre än hälften av det totala röstvärdet av SSAB:s aktier.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. till *Inlösen av aktier i SSAB Svenskt Stål AB från Gränges AB* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 600000000 kr.,
2. till *Ränta på köpeskilling till Gränges AB* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett förslagsanslag av 15000000 kr.,
3. till *Värdepappersskatt vid köp av aktier i SSAB Svenskt Stål AB* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 6000000 kr.,
4. godkänna avtalet mellan staten och Gränges AB om inlösen av aktier i SSAB Svenskt Stål AB m.m. i vad avser ekonomiska förpliktelser i övrigt för staten,
5. godkänna avtalen mellan staten och Allmänna Pensionsfonden, Fjärde fondstyrelsen m.fl. om överlåtelse av aktier i SSAB Svenskt Stål AB m.m. i vad avser överlåtelse av aktier och ekonomiska förpliktelser för staten,
6. godkänna vad jag har anfört om storleken av statens framtida andel av röstvärdet i SSAB Svenskt Stål AB.

6 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

Gränges AB (Gränges), Statsföretag AB (Statsföretag) samt Stora Kopparbergs Bergslags AB (Stora Kopparberg) bildade genom avtal den 15 december 1977 SSAB Svenskt Stål AB (SSAB) med följande ägarandelar:

Gränges 25%, Statsföretag 50%, och Stora Kopparberg 25%.

Förhållandet mellan ägarna i frågor, som rör SSAB och deras förhållande till SSAB, reglerades genom ett samma dag träffat konsortialavtal (Konsortialavtalet). Sedan staten förvärvat Stora Kopparbergs aktier i SSAB och övertagit Stora Kopparbergs rättigheter och skyldigheter enligt Konsortialavtalet, träffade Gränges, staten och Statsföretag den 1 oktober 1981 ett avtal om kapitaltillskott m. m. till SSAB (Tillskottsavtalet).

Enligt Tillskottsavtalet skulle Gränges, staten och Statsföretag teckna nya aktier i SSAB. Vidare förband sig envar av Gränges och staten att lämna lån till SSAB.

Enligt en bestämmelse i Tillskottsavtalet (p. 4) äger Gränges rätt att den 2 januari 1991 under vissa förutsättningar få sina aktier i SSAB inlösta av staten för ett belopp av 875 milj. kr., oavsett om aktiernas nominella värde förändrats. Vidare stadgas i Tillskottsavtalet (p. 2) att, om Gränges utnyttjar sin angivna rätt till inlösen av aktier, staten under vissa förutsättningar nämnda dag mot kontant betalning skall överta hela eller delar av Gränges angivna lånefordring för nominellt belopp jämte upplupen ränta.

Enligt Tillskottsavtalet förbinder sig vidare envar av Gränges, staten och Statsföretag att kvarstå med sina aktier i SSAB åtminstone t. o. m. den 2 januari 1991. I Tillskottsavtalet föreskrivs också vissa ändringar i Konsortialavtalets bestämmelser om styrelse och verkställande direktör i SSAB och i beslutsreglerna. Därjämte föreskrivs i Tillskottsavtalet att bestämmelserna om rätt till inlösen av aktier under punkten 7 i Konsortialavtalet i sin helhet skall upphöra att gälla så länge rätten till inlösen enligt Tillskottsavtalet gäller.

Sedan staten begärt Gränges medverkan till vissa åtgärder som innebar att statens och Statsföretags aktier i SSAB skulle ägas av Norrbottens Järnverk AB (NJA) träffade Gränges och staten den 1 december 1982 en överenskommelse med innebörd att bestämmelserna under punkterna 2 och 4 i Tillskottsavtalet om skyldighet för staten att överta lånefordring resp. inlösa aktier kvarstod även om staten avyttrade sina aktier i SSAB och statens rättigheter och skyldigheter enligt Konsortialavtalet övergick på förvärvaren.

Mot denna bakgrund och med hänvisning till att staten avser genomföra en förändring av ägarstrukturen i SSAB och i samband därmed önskar förfoga över Gränges aktier i SSAB har mellan Gränges och staten denna dag träffats följande avtal.

- 1 Gränges överlåter härmed till staten och staten förvärvar härigenom på de villkor som nedan sägs samtliga Gränges sexmiljonertvåhundrafemtiotusen (6250000) aktier, envar å nominellt 100 kronor, i SSAB.
- 2 Överlåtelsen sker per den 31 december 1986 (Överlåtelsedagen), därvid staten såvitt icke särskilt stadgas i detta avtal, övertager de rättigheter som är förenade med äganderätt till aktierna.

- 3 Köpeskillingen för samtliga överlåtna aktier uppgår till sexhundramiljoner (600000000) kronor.
- 4 Överlåtelsen av aktierna sker exklusivt den rätt till utdelning för verksamhetsåret 1986 som hänför sig till aktierna, vilken rätt behålles av Gränges. Staten förbinder sig tillse att denna utdelning – under förutsättning att erforderliga vinstmedel härför finnes enligt aktiebolagslagens regler härom – uppgår till niomiljonertrehundrasjuttiofemtusen (9375000) kronor. Det förutsättes att avsättning till frivilliga reserver i SSAB icke sker på sådant sätt att det inkräktar på utrymmet för nämnda utdelning. Det är vidare underförstått att utdelningen förfaller till betalning snarast efter 1987 års ordinarie bolagsstämma i SSAB dock senast åtta dagar efter stämman.
- 5 Aktiebrevet överlåtes senast 30 dagar efter den dag riksdagen fattat de beslut som erfordras för förvärvet mot att Gränges erhåller köpeskillingen kontant. Aktiebrevet skall överlåtas vederbörligen transportera de in blanco. Skulle riksdagens beslut icke föreligga före Överlåtelседagen skall ränta utgå på köpeskillingen för tiden från Överlåtelседagen till betalningsdagen efter en årlig räntesats av 10%.
- 6 Staten förbinder sig tillse antingen att SSAB den 1 september 1987 löser Gränges lån till SSAB på etthundrafemtio miljoner (150000000) kronor jämte ränta enligt skuldebrev den 31 augusti 1982 eller att staten nämnda dag övertar denna fordran från Gränges för nominellt belopp jämte upplupen ränta.
- 7 På Överlåtelседagen upphör Tillskottsavtalet att gälla. Samtidigt övertager staten från Gränges samtliga rättigheter och skyldigheter av vad slag det vara må som Gränges har i sin egenskap av aktieägare i SSAB och som grundar sig på Konsortialavtalet, Tillskottsavtalet, SSAB:s bolagsordning eller lag. Statens övertagande av här nämnda rättigheter och skyldigheter innefattar således även sådana anspråk som framdeles eventuellt riktas mot Gränges i dess egenskap av tidigare aktieägare i SSAB och som härflyter ur Konsortialavtalet, Tillskottsavtalet, SSAB:s bolagsordning eller lag. Gränges garanterar att fram till dagen för detta avtals undertecknande inga anspråk riktas mot Gränges i dess egenskap av aktieägare i SSAB vilka icke blivit föremål för reglering. Gränges förklarar sig jämväl icke äga kännedom om några omständigheter som skulle kunna ligga till grund för krav mot Gränges i dess egenskap av tidigare aktieägare i SSAB.
- 8 Oavsett vad i punkterna 2 och 7 ovan sagts förbinder sig Gränges tillse att från och med dagen för detta avtals undertecknande de av Gränges utsedda ledamöterna jämte suppleant i SSAB:s styrelse ävensom den av Gränges utsedda revisorn jämte revisorssuppleant i SSAB ställer sina platser till förfogande. Staten förbinder sig tillse att på nästa ordinarie bolagsstämma i SSAB de av Gränges utsedda styrelseledamöterna och suppleant beviljas ansvarsfrihet för sin förvaltning av SSAB:s angelägenheter under förutsättning att SSAB:s revisorer tillstyrker sådan ansvarsfrihet.
- 9 Detta avtal förutsätter för sin giltighet, dels att staten träffar överenskommelse om överlåtelse av en tredjedel av samtliga aktier i SSAB,

dels att regeringen godkänner detta avtal, vilket skall ske utan dröjsmål sedan riksdagen fattat de beslut som behövs härför.

- 10 Tvister rörande tolkning och tillämpning av detta avtal skall avgöras av skiljemän enligt lagen om skiljemän.

Detta avtal har upprättats i två exemplar, av vilka parterna tagit var sitt.

Stockholm den 4 december 1986

Gränges AB

Staten

Mellan å ena sidan Säljaren

Svenska Staten genom industridepartementet (Staten)

och å andra sidan Köparna

1. Allmänna Pensionsfonden, Fjärde fondstyrelsen (AP-fonden)
 2. Försäkringsbolaget SPP, ömsesidigt
 3. Arbetsmarknadsförsäkringar, pensionsförsäkringsaktiebolag (AMF-p)
 4. Stockholms Enskilda Banks Pensionsstiftelse i Skandinaviska Banken (Enskilda-P)
 5. Skandinaviska Bankens Pensionsstiftelse i Skandinaviska Enskilda Banken (Skandinaviska-P)
 6. Försäkringsaktiebolaget Skandia (Skandia)
- har denna dag träffats följande

Överlåtelseavtal

§ 1

Föremål för överlåtelsen m.m.

Säljaren överlåter härmed till Köparen totalt 8333332 aktier å nominellt 100 kr. i SSAB Svenskt Stål AB (SSAB) varav 3700000 är av serie A (envar med en röst) och 4633332 av serie B (envar med en tiondels röst). Den sammanslagna köpeskillingen utgör Fyrahundrasextiomiljoner (460000000) kronor.

De överlåtna aktierna och köpeskillingen fördelar sig på Köparna enligt följande:

<i>Köpare</i>	<i>A-aktier</i>	<i>B-aktier</i>	<i>Köpeskillig (kr.)</i>
AP-fonden	925000	1158333	115000000
SPP	647500	810000	80500000
AMF-p	277500	347500	34500000
Enskilda-P	370000	463333	46000000
Skandinaviska-P	555000	695000	69000000
Skandia	925000	1158333	115000000
	3700000	4633332	460000000

§ 2

Tidpunkt för överlåtelse, överlämnande av aktiebrev, likvid m.m.

Överlåtelsen sker per den 1 januari 1987, därvid Köparna, såvitt annat inte är särskilt bestämt i detta avtal, övertager de rättigheter som är förenade

med äganderätten till aktierna. Aktiebrevet överlämnas av Säljaren till Köparna den 30 april 1987 mot att Köparna erlägger sina köpeskillingar kontant genom insättning på Säljarens konto hos Riksbanken. § 3 Värdepappersskatt Säljaren och Köparna svarar för sin resp. andel av den värdepappersskatt (SFS 1983:1053) som belöper på denna överlåtelse. Säljaren skall upprätta och den 30 april 1987 överlämna separata avräkningsnotor för var och en av Köparna.

§ 4

Säljarens garantier m. m.

Säljaren garanterar:

- att full betalning är erlagd för samtliga av SSAB utgivna aktier,*
- att Säljaren genom det i § 5 angivna förvärvet från Gränges AB kommer att äga samtliga aktier i SSAB,*
- att bolagsordningen i SSAB har den lydelse som framgår av Bilaga A,*
- att omvandling av 4633332 A-aktier till B-aktier skall ske senast den 31 januari 1987,*
- att bolagets ekonomiska ställning på ett riktigt sätt beskrivs i bilagda årsredovisning för verksamhetsåret 1985 (Bilaga B) samt i bilagda tertialrapport (Bilaga C),*
- samt att efter tidpunkten för sagda tertialrapport någon väsentlig omständighet av beskaffenhet att negativt inverka på bolagets värde inte har inträffat.*

(Bilaga A – C bifogas inte propositionen)

§ 5

Villkor för överlåtelsen m. m.

Detta avtal förutsätter för sin giltighet att regeringen senast den 29 april 1987, efter det att riksdagen fattat de beslut som behövs härför, slutligt godkänner dels avtal av den 4 december 1986 mellan Staten och Gränges AB om överlåtelse till Staten av Gränges aktieinnehav i SSAB, dels detta avtal, dels slutligen det mellan Säljaren och Köparna denna dag undertecknade aktieägaravtalet (bilaga D). Överlåtelsen skall gå åter om sådana godkännanden inte lämnas.

§ 6

Twist

Twist i anledning av detta avtal skall slutligt avgöras genom skiljedom enligt reglerna för Stockholms Handelskammarers Skiljedomsinstitut.

Skiljenämnden skall bestå av tre skiljemän vilka samtliga skall utses av institutet.

Rättegångsbalkens regler om omröstning och regler om rättegångskost-

nad skall tillämpas av skiljemännen. Skiljeförfarandet skall äga rum i Stockholm. Prop.1986/87:71

Detta avtal har upprättats i sju likalydande exemplar, varav parterna tagit var sitt.

Stockholm den 17 december 1986

Svenska Staten
Industridepartementet

Allmänna Pensionsfonden
Fjärde fondstyrelsen
Försäkringsbolaget SPP
Ömsesidigt
Arbetsmarknadsförsäkringar
pensionsförsäkringsaktiebolag
Stockholms Enskilda Banks
Pensionsstiftelse i
Skandinaviska Enskilda Banken
Skandinaviska Bankens Pensions-
stiftelse i
Skandinaviska Enskilda Banken
Försäkringsaktiebolaget Skandia

Mellan å ena sidan

Svenska Staten genom industridepartementet (Staten)

och å andra sidan Konsortiemedlemmarna

1. Allmänna Pensionsfonden, Fjärde fondstyrelsen (AP-fonden)
 2. Försäkringsbolaget SPP, ömsesidigt (SPP)
 3. Arbetsmarknadsförsäkringar, pensionsförsäkringsaktiebolag (AMF-p)
 4. Stockholms Enskilda Banks Pensionsstiftelse i Skandinaviska Enskilda Banken (Enskilda-P)
 5. Skandinaviska Bankens Pensionsstiftelse i Skandinaviska Enskilda Banken (Skandinaviska-P)
 6. Försäkringsaktiebolaget Skandia (Skandia)
- nedan gemensamt betecknade Parterna har denna dag träffat följande

Aktieägaravtal

1. Bakgrund

- 1.1 Staten har genom ett överlåtelseavtal denna dag med Konsortiemedlemmarna träffat överenskommelse om överlåtelse per den 1 januari 1987 av 8333332 aktier å nominellt 100 kr. i SSAB Svenskt Stål AB (SSAB).
- 1.2 Sedan aktieöverlåtelseerna fullbordats enligt överlåtelseavtalet kommer ägarsituationen i SSAB att vara följande:

Ägare	Antal A-aktier	Antal B-aktier	Andel av tot. aktiekapitalet	Antal röster	Andel av tot. röstvärdet
1	2	3	4	5	6
Staten	16666000	—	66.667%	16666668,0	80,012%
AP-fonden	925000	1158333	8.333%	1040822,3	4,997%
SPP	647500	810833	5,833%	728583,3	3,498%
AMF-P	277500	347500	2,500%	312250,0	1,499%
Ensk-P	370000	463333	3,333%	416333,3	1,999%
Skand-P	555000	695000	5,000%	624500,0	2,998%
Skandia	925000	1158333	8,333%	1040833,3	4,997%
Totalt	20366668	4633332	100,0 %	20830001,2	100,0 %

Omvandling av aktier

2.1 Konsortiemedlem äger när som helst rätt att påkalla omvandling av sina B-aktier till A-aktier. Det åligger därvid Parterna att på bolagsstämma fatta erforderliga beslut om sådan omvandling.

3. SSAB-koncernens målsättning

3.1 SSAB-koncernen skall driva sin verksamhet uteslutande utifrån strikt affärsmässiga principer. Parterna utfäster sig att aktivt verka för att detta krav upprätthålls i koncernen.

3.2 Parterna är ense om att SSAB skall börsnoteras på Stockholmsbörsen så snart det är möjligt med hänsyn till den ekonomiska ställningen och övriga förhållanden i SSAB.

4. SSAB:s styrelse

4.1 Parterna är ense om att SSAB:s styrelse, såvitt avser de bolagsstäm-movalda ledamöterna, skall utgöras av minst fem och högst åtta ordinarie ledamöter samt högst tre suppleanter.

4.2 SSAB:s styrelse skall utses på strikt professionella grunder.

5. Beslutsordning

5.1 För beslut i följande frågor krävs enighet mellan Parterna

- ändring av bolagsordning
- ändring av bolagets aktiekapital
- val av styrelse (inkl. suppleanter)
- utgivande av konvertibla skuldebrev eller av skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning av aktier i SSAB
- ökning av Parternas ekonomiska engagemang i SSAB i form av t.ex. kapitaltillskott, borgen, garanti eller lån, dock att det skall vara SSAB obetaget att utan medgivande av Parterna uppta t.ex. lån från konsortie-medlem eller Staten av sedvanlig kommersiell karaktär eller, såvitt avser engagemang från Staten utnyttja sedvanligt regionalpolitiskt eller annat stöd av generell karaktär

- väsentlig förändring av inriktningen på eller omfattningen av SSAB:s verksamhet i den mån fråga därom enligt lag eller bolagsordning eller eljest bör avgöras av ägarna på bolagsstämma.

Prop.1986/87:71

6. Lån till LKAB

6. Det antecknas att Luossavaara–Kiirunavaara AB (LKAB) förbundit sig att senast den 31 mars 1987 teckna ett konvertibelt förlagslån hos SSAB på 700 milj. kr.

7. Disponering av SSAB:s resultat

Parterna är överens om att SSAB skall driva en konsekvent utdelningspolitik där utdelningen skall följa SSAB:s långsiktiga resultatutveckling.

8. Aktieöverlåtelse, återköp m.m.

- 8.1 Parterna skall som ägare av SSAB vara likvärdiga vad gäller risk.
- 8.2 Om Staten som majoritetsägare i SSAB bryter mot bestämmelse i detta avtal som t.ex. punkt 3.2 och rättelse inte sker och de negativa konsekvenserna för Konsortiemedlemmarna inte är ringa kan Konsortiemedlem kräva att Staten återköper medlemmens aktier i SSAB. Köpeskillingen skall härvid motsvara aktiernas verkliga värde dock lägst medlemmens förvärvspris ökat med ränta därå fr.o.m. den 30 april 1987 med årlig betalning i efterskott men med avräkning för erhållna utdelningar. Räntesatsen skall motsvara riksbankens vid varje tid gällande diskonto ökat med fem procentenheter. Kan enighet inte nås om det verkliga värdet skall detta fastställas enligt punkt 11 nedan.
- 8.3 Om förutsättningarna för börsintroduktion enligt 3.2 inte uppfylls och börsnotering av SSAB på grund härav inte kan ske före utgången av år 1993 skall Staten medverka till att en marknad skapas för Konsortiemedlemmarnas aktier. Staten utfäster sig därför att på Konsortiemedlems begäran anvisa köpare eller själv köpa aktierna. Köpeskillingen skall i båda fallen motsvara aktiernas verkliga värde vid utgången av år 1993. Kan inte enighet nås om det verkliga värdet skall detta fastställas enligt punkt 11 nedan.
- 8.4 Parterna är ense om att gemensamt äga SSAB till dess börsintroduktion kan ske. Staten eller Konsortiemedlem får därför inte utan Parternas medgivande överlåta aktier till annan än Staten eller Konsortiemedlem.

Om Konsortiemedlem överlåter aktie i strid häremot skall vite utgå till Staten med ett belopp motsvarande medlemmens andel i Konsortiet multiplicerat med 100 milj. kr.

Om staten överlåter aktie har Konsortiemedlem rätt att på samma sätt som ovan i punkt 8.2 få sina aktier återköpta.

9.1 Detta avtal gäller t.o.m. den 30 juni 1994. Tvist som uppkommer dessförinnan skall avgöras med tillämpning av detta avtal.

Om SSAB skulle börsnoteras dessförinnan så skall dock avtalet upphöra att gälla fr. o. m. dagen för börsintroduktion.

10. Statens förpliktelser före övergången till Konsortiemedlemmarna av äganderätten till aktierna

10.1 Staten förbinder sig att redan fr. o. m. undertecknandet av detta avtal följa bestämmelserna i detta avtal som om Konsortiemedlemmarna vore aktieägare. Staten förbinder sig sålunda bl. a. att tillse att SSAB drivs enligt de målsättningar som anges i detta avtal och inte fattar några beslut med avseende på SSAB vilka kräver enighet enligt detta avtal utan att inhämta medgivande från Konsortiemedlemmarna.

11. Tvist

11.1 Tvist i anledning av detta avtal skall slutligt avgöras genom skiledom enligt reglerna för Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut.

Skiljenämnden skall bestå av tre skiljemän vilka samtliga skall utses av institutet.

Rättegångsbalkens regler om omröstning och regler om rättegångskostnader skall tillämpas av skiljemännen. Skiljeförfarandet skall äga rum i Stockholm.

Detta avtal har upprättats i sju likalydande exemplar, varav Staten och Konsortiemedlemmarna tagit var sitt.

Stockholm den 17 december 1986

Svenska Staten
Industridepartementet

Allmänna Pensionsfonden
Fjärde fondstyrelsen

Försäkringsbolaget SPP
Ömsesidigt

Arbetsmarknadsförsäkringar
pensionsförsäkringsaktiebolag

Stockholms Enskilda Banks
Pensionsstiftelse i
Skandinaviska Enskilda Banken

Skandinaviska Bankens Pensions
stiftelse

i Skandinaviska Enskilda Banken

Försäkringsaktiebolaget Skandia

I anslutning till att Svenska Staten genom industridepartementet (*Staten*) denna dag har träffat avtal om överlåtelse av sammanlagt 8333332 aktier i SSAB Svenskt Stål AB till *Konsortiemedlemmarna*

1. Allmänna Pensionsfonden, Fjärde fondstyrelsen
2. Försäkringsbolaget SPP, ömsesidigt
3. Arbetsmarknadsförsäkringar, pensionsförsäkringsaktiebolag
4. Stockholms Enskilda Banks Pensionsstiftelse i Skandinaviska Enskilda Banken
5. Skandinaviska Bankens Pensionsstiftelse i Skandinaviska Enskilda Banken
6. Försäkringsaktiebolaget Skandia

konstaterade Staten och Konsortiemedlemmarna följande.

Vissa diskussioner förs inom regeringskansliet om en nyemission och en därmed förenad ägarspridning i Procordia AB. Något beslut i denna fråga har inte fattats av regeringen eller riksdagen.

Konsortiemedlemmarna förklarade att de principiellt var intresserade av att engagera sig långsiktigt i Procordia om en ägarspridning sker.

Staten förklarade att nuvarande Konsortiemedlemmar skall erhålla en s. k. right of first refusal att på de bästa villkor som förekommer teckna sig för aktier vid en kommande ägarspridning i Procordia, om en sådan kommer till stånd. Rätten avser en tredjedel av de spridda aktierna, dock lägst aktier för 440 milj. kr.

Denna utfästelse har upprättats i sju likalydande exemplar, varav Parterna tagit var sitt.

Stockholm den 17 december 1986

Svenska Staten
Industridepartementet

Allmänna Pensionsfonden
Fjärde fondstyrelsen

Försäkringsbolaget SPP
Ömsesidigt

Arbetsmarknadsförsäkringar
pensionsförsäkringsaktiebolag

Stockholms Enskilda Banks
Pensionsstiftelse i

Skandinaviska Enskilda Banken
Skandinaviska Bankens Pensions
stiftelse

i Skandinaviska Enskilda Banken
Försäkringsaktiebolaget Skandia

